

co zresztą jest nieodzownym warunkiem należytego zorientowania się w warunkach geograficznych każdego kraju. Rozmiary Chin są takie, że na przyskanie wojsk z Szanghaju w kier. zach. ku linii kolej. Hankau-Kanton Japończycy potrzebują więcej czasu, niż Niemcy na przerzucenie wojsk z Rosji do Normandii. To wielkie odległości nie tylko przeszkadzają szybkiemu ruchom wojsk, ale uniemożliwiają również skuteczne oprowadzanie nawet tych okręgów, które zostały zdobyte. Co więcej, w środkowej części Chin drogi są tak zabagnione, że nie nadają się do użytku dla wojsk smotoryzowanych i w następstwie oddz. partyzanckie mają pod względem ruchomości przewagę nad Japończykami. — to jednak nie jest.

Ad 3/ Nawet jednak wymienione trudności nie byłyby Japończyków powstrzymały od pokonania przeciwnika, gdyby nie moralna odporność Chińczyków i gdyby niejednolity odzew, na który w masach chińskich trafiło śmiałe i porywające kierownictwo marszałka Cziang-Kai-Czeka. Jest on najwierniejszym przedstawicielem swego narodu. Nigdy nie dał się zeuropeizować, zawsze zachował najściślejszą łączność z rodziną glebą. Wie on dobrze, jak używać zdobyczy zach., jak się posługiwać osiągnięciami nowoczesnego przemysłu i techniki wojskowej, ale czyni to zawsze na sposób chiński. Jest to człowiek milczący, przenikliwy, cierpliwy. Nie jeden raz miałem sposobność obserwowania go w krytycznych sytuacjach. Gdy inni tracili głowy, on jeden zachowywał spokój, działał bez nerwowego pośpiechu, a nie tracił jednak szybkości decyzji. Jest to realista, człowiek, skłaniający się raczej na prawe w każdym razie nie ekstremista. W tym właśnie jest on typowym Chińczykiem. W tym tkwi sekret jego potęgi, że jest wołaniem wszystkich najwartościowszych cech chińskiego charakteru narodowego. — Rewolucja w Chinach rozpoczęła się późno, bo dopiero w 1911 r. Trzydzieści trzy lata, które od tej pory upłynęły, to krótki przeciąg czasu, jeśli zważyć ogrom zadań, przed jakimi Chiny się znalazły.